

การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของประชาชน ที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก

Media Exposure, Knowledge, Attitude, and Practice of People towards the Management of Plastic Bags

จินตจุฑา อิมแสง¹ และ กัลยกร วรกุลลัญญานีย์²
Jinjutha Imsang¹ and Kalyakorn Worakullattanee²

สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ 10200¹

สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ 10200²

Department of Mass Communication, Faculty of Journalism and
Mass Communication, Thammasat University, Bangkok 10200 Thailand¹

Department of Mass Communication, Faculty of Journalism and
Mass Communication, Thammasat University, Bangkok 10200 Thailand²

*Corresponding author E-mail: jinjutha.i@hotmail.com

(Received: August 16, 2020, Revised: October 7, 2020, Accepted: November 29, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และเคยเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการจัดการถุงพลาสติก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 50 - 59 ปี มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน 50,000 บาทขึ้นไป ในส่วนของการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการจัดการถุงพลาสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อออนไลน์ โดยเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักข่าว (เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ) มากที่สุด ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับปานกลาง ในส่วนของทัศนคติที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับเห็นด้วย โดยมีทัศนคติในเชิงบวกต่อมาตรการทั้ง 4 มาตรการ อันได้แก่ 1) มาตรการด้านการลด 2) มาตรการด้านการเลิก 3) มาตรการด้านการ

ใช้นวัตกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน และ 4) มาตรการด้านการคัดแยกและกำจัด ในส่วนของพฤติกรรมที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมในระดับมาก ในส่วนของการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเปิดรับสื่อ ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของ ประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก ส่วนความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับ มาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการ จัดการถุงพลาสติก และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก

คำสำคัญ: การเปิดรับสื่อ, ความรู้, ทัศนคติ, พฤติกรรม, มาตรการจัดการถุงพลาสติก

Abstract

The research, Media Exposure, Knowledge, Attitude, and Practice of People towards the Management of Plastic Bags was quantitative research using a survey method. The samples were 18 years old and above and exposed to media about the management of plastic bags. The results showed that majority of the samples were female with the age between 50 to 59, educational background higher than a bachelor's degree, worked as government officers/state enterprise employees, and earned a monthly personal income above 50,000 Baht.

Moreover, the results showed that the samples were exposed to social media of news media which were Facebook, Twitter, and YouTube the most. The samples fairly knew about the management of plastic bags (answered correctly from 4 to 7 out of 10). The samples agreed with the management of plastic bags and had positive attitude towards them. The samples' practice towards the management of plastic bags was in high level.

About hypothesis testing, the results showed that media exposure and knowledge about the management of plastic bags had positive correlation, knowledge and attitude towards the management of plastic bags had positive correlation, and attitude and practice towards the management of plastic bags had positive correlation.

Keywords: Media Exposure, Knowledge, Attitude, Practice, Management of Plastic Bags

บทนำ

ภาวะโลกร้อน (Global Warming) เป็นวิกฤติการณ์สิ่งแวดล้อมระดับโลกที่สร้างความเสียหายและเป็นภัยต่อมนุษย์มาตลอดหลายปี นับตั้งแต่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา เศรษฐกิจโลกได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วพร้อมกับการเพิ่มขึ้นอย่างมากของประชากร กิจกรรมประจำวันของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตพลังงาน อุตสาหกรรม การขนส่ง การตัดไม้ทำลายป่า ขยะ และของเสียต่าง ๆ ได้ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas) จำนวนมหาศาลที่ไปสะสมในชั้นบรรยากาศของโลกจนทำให้โลกไม่สามารถแผ่ความร้อนออกไปได้ และส่งผลให้อุณหภูมิโลกเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หนึ่งในแหล่งกำเนิดก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนได้เป็นอย่างมากนั้นก็คือ ถุงพลาสติก ด้วยคุณสมบัติที่เบา ทนทาน และราคาถูก จึงทำให้เกิดการใช้ถุงพลาสติกมากเกินความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถุงพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (Single - Use Plastic) ที่ผู้คนมักใช้ในชีวิตประจำวัน ความเกี่ยวโยงระหว่างถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน คือ ถุงพลาสติกสามารถปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ในทุกช่วงของวงจรชีวิต ตั้งแต่การได้มาซึ่งวัตถุดิบ การขนส่ง การประกอบชิ้นส่วน การใช้งาน และการจัดการซากผลิตภัณฑ์หลังใช้งาน (CIEL, 2019) ยังมีการใช้ถุงพลาสติกมากเท่าไร ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ถูกปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศของโลกก็จะยิ่งสูงมากขึ้น นอกจากนี้ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNEP (2018) ยังพบว่า ในแต่ละปีทั่วโลกมีการใช้ถุงพลาสติกมากถึง 5 แสนล้านใบ ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกที่มีจำนวนมากขนาดนี้จึงทำให้ถุงพลาสติกที่กลายเป็น

เป็นขยะเป็นวิกฤติการณ์สิ่งแวดล้อมระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนได้อย่างมหาศาล ด้วยเหตุนี้ หลายประเทศทั่วโลกจึงหาแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขยะพลาสติกที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนดำเนินไปสู่จุดที่วิกฤติมากกว่านี้ โดยหลายประเทศทั่วโลกมีการรณรงค์การออกมาตรการ รวมถึงการออกกฎหมายเกี่ยวกับพลาสติก เช่น สาธารณรัฐไอซ์แลนด์มีมาตรการเก็บภาษีพลาสติก ราชอาณาจักรกัมพูชา มีการห้ามผลิต การนำเข้า และการจำหน่ายพลาสติกขนาดเล็กกว่า 0.03 มิลลิเมตร เป็นต้น (ณิชา บุรณสิงห์, 2562)

ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบปัญหาขยะพลาสติกที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในทุก ๆ ปี โดยประเทศไทยมีปริมาณขยะพลาสติก 2.7 ล้านตัน แบ่งเป็นพลาสติกมากถึงร้อยละ 80 (BLT, 2563) และมีปริมาณการใช้พลาสติกมากถึง 45,000 ล้านใบต่อปี (มูลนิธิสืบนาคะเสถียร, 2563) ด้วยเหตุนี้ ทุกภาคส่วนจึงร่วมกันหาวิธีลดขยะพลาสติกกันอย่างจริงจัง โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดย (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 ประกอบไปด้วย 4 มาตรการ (กรมควบคุมมลพิษ, 2563) ได้แก่ 1) มาตรการด้านการลด 2) มาตรการด้านการเลิก 3) มาตรการด้านการใช้นวัตกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน และ 4) มาตรการด้านการคัดแยกและกำจัด ภายหลังจากการประกาศดำเนินการ มาตรการทั้ง 4 มาตรการ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ทำการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการพลาสติกผ่านสื่อต่าง ๆ โดยมาตรการจัดการพลาสติกนี้ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการอย่างจริงจังและเด็ดขาด และถือเป็นครั้งแรกในประเทศไทยสำหรับมาตรการที่ 2 การเลิกใช้พลาสติกอย่างเด็ดขาดในหลาย ๆ พื้นที่ ผู้วิจัยจึงสนใจว่าประชาชนจะมีการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่อมาตรการจัดการพลาสติกกันอย่างไร ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบและมีส่วนเกี่ยวข้องกับมาตรการจัดการพลาสติกเพื่อไปเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยน หรือเพิ่มเติมให้มาตรการจัดการพลาสติกมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการกรุงพลาสติก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติกกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติกกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการกรุงพลาสติก
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการกรุงพลาสติกกับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการกรุงพลาสติก

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ การเปิดรับสื่อ หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับ ระยะเวลา ช่วงเวลา รวมถึงจำนวนสื่อที่ใช้ในการรับข่าวสาร โดยบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารที่ตนเองสนใจ หรือเลือกรับข่าวสารบางส่วนที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง (ชมพูนุช นาคสุภาน, 2557, น. 20) นอกจากนี้ บุคคลยังเลือกช่องทางการรับสารหรือสื่อในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้วย ดังนั้น จึงต้องมีการทำความเข้าใจถึงความหลากหลายของรูปแบบของสื่อผู้ส่งสารถึงจะมีโอกาสเลือกสื่อที่จะใช้ได้มาก สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นสื่อประชาสัมพันธ์ที่เผยแพร่มาตรการจัดการกรุงพลาสติก โดยสื่อประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการสื่อสาร เป็นช่องทางที่ช่วยถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังประชากรเป้าหมายเพื่อมุ่งให้เกิดความรู้และความเข้าใจในองค์กรสินค้า และบริการ ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เข้าถึงประชากรเป้าหมายอย่างทั่วถึง และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2546, น. 312 - 314) โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1) สื่อออฟไลน์ ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล (ศิลปิน ดารา เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชน) สื่อ กิจกรรม (การจัดกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ การจัดกิจกรรมของหน่วยงาน ภาคเอกชน) และสื่อ ณ จุดขาย (ป้ายประกาศ ป้ายไวนิล และโปสเตอร์ในห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และร้านสะดวกซื้อ เสียงประกาศในห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และร้านสะดวกซื้อ)

1.2) สื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ข่าว สื่อสังคมออนไลน์ของสำนักข่าว (เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ) เว็บไซต์ของหน่วยงานหรือองค์กร สื่อสังคมออนไลน์ของ หน่วยงานหรือองค์กร (เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ) สื่อสังคมออนไลน์ของบุคคลต่าง ๆ แอปพลิเคชันของหน่วยงานต่าง ๆ และพอดแคสต์

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาใช้เป็นกรอบ ในการวิเคราะห์การเปิดรับสื่อของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติก โดยวัดจากความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อและวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะหรือ ข้อเด่นข้อด้อยของสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เป็นช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์แนวทาง ในการเลือกสื่อมาเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มากที่สุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม (KAP)

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรม (KAP) โดยความรู้ (Knowledge) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึง เฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่ว ๆ ไป กระบวนการหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้เป็น ความจำที่เลือกสรรให้สอดคล้องกับสภาพจิตใจของตน โดยเน้นความจำ ประสบการณ์ และการระลึกเหตุการณ์ (Bloom, 1971 อ้างถึงใน ศุจินันท์ พูลสวัสดิ์, 2561, น. 26) นอกจากนี้ ความรู้เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง หากบุคคลนั้นมีความรู้ที่ดีต่อสิ่งใดก็มักจะมีความทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ตามไปด้วย โดยมีสาเหตุมาจากประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่บุคคล ประสบพบเจอ มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความรู้และแสดงออกเป็นระดับทัศนคติ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะเกิดขึ้นได้นั้น ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานของบุคคล เป็นสำคัญ เพราะฉะนั้น ความรู้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดทัศนคติไปทางบวก

หรือทางลบได้ กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้และความเข้าใจที่ดี ทศนคติหรือความคิดเห็นก็จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (อรรถรรณ บิลันธนโรวาท, 2542, น. 36) โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติกในประเด็นต่าง ๆ เช่น รายละเอียดทั่วไปของมาตรการ การกำจัดขยะของพลาสติกอย่างถูกวิธี เป็นต้น

สำหรับทัศนคติ (Attitude) หมายถึง การตัดสินใจหรือการประเมินเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบในสิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ โดยจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกหรือความเชื่อของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับบางสิ่ง หรือแนวโน้มของบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มคน ความคิด ความเชื่อ หรือวัตถุสิ่งของก็ได้ ทัศนคติจะเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์ และความรู้สึกนี้จะส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของแต่ละบุคคล (ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ, 2550, น. 62) โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติกทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรการด้านการลด 2) มาตรการด้านการเลิก 3) มาตรการด้านการใช้นวัตกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน และ 4) มาตรการด้านการคัดแยกและกำจัด

ด้านพฤติกรรม (Practice) เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยในพื้นฐานมาจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันเป็นผลมาจากการมีความรู้และทัศนคติที่ต่างกัน ความแตกต่างกันในการแปลความหมายของสารที่ได้รับจะก่อให้เกิดประสบการณ์สั่งสมที่ต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2553 อ้างถึงใน ศุจินันท์ พูลสวัสดิ์, 2561, น. 34) โดยสรุป เมื่อผู้รับสารมีความรู้ที่มาจากการเปิดรับสื่อ จะทำให้เกิดทัศนคติ และในขั้นตอนสุดท้าย คือ การก่อให้เกิดการกระทำนั้นหมายความว่า เมื่อบุคคลมีความรู้ มีเจตคติอย่างไร ก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาตามนั้น โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติกในประเด็นต่าง ๆ เช่น ประเด็นท่านนำของพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำอีก ประเด็นท่านพกถุงใส่ของไปเองเวลาไปซื้อสินค้า เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและมาตรการจัดการของพลาสติกในประเทศไทย

ภาวะโลกร้อน คือ ภาวะที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกสูงขึ้นจนทำให้ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate Change) โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน คือ ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากกิจกรรมในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เช่น การผลิตพลังงาน อุตสาหกรรม การขนส่ง การตัดไม้ทำลายป่า ขยะของเสียต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งการเกิดสภาวะโลกร้อนอย่างรวดเร็วและรุนแรงได้ก่อให้เกิดผลกระทบตามมามากมาย เช่น ผลกระทบต่อระดับน้ำทะเล ผลกระทบต่อสภาพอากาศ ผลกระทบต่อสุขภาพ ผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change) หรือ อนุสัญญา UNFCCC จึงเกิดขึ้น ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่มีเป้าหมายเพื่อรักษาความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศให้มีค่าคงที่ และอยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนโดยมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อระบบภูมิอากาศโลก (องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน), 2563) นอกจากการจัดการดูแลปัญหาในระดับประเทศแล้วการให้ความร่วมมือจากประชาชนก็สำคัญมากเช่นกัน โดยประชาชนทุกคนสามารถช่วยลดโลกร้อนได้ด้วยวิธีที่ไม่ยุ่งยาก (สาวิตรี ศรีสุข, 2550, น. 26 - 38) เช่น ปฏิบัติตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse และ Recycle) ลดปริมาณการใช้พลาสติก หรือผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์เป็นพลาสติก เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยก็ได้มีมาตรการที่จะช่วยลดการเกิดภาวะโลกร้อนได้นั้นก็คือ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 ซึ่งเป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 มาตรการ ได้แก่ 1) มาตรการด้านการลด 2) มาตรการด้านการเลิก 3) มาตรการด้านการใช้นวัตกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน และ 4) มาตรการด้านการคัดแยกและกำจัด (กรมควบคุมมลพิษ, 2561) เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติก ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาใช้เพื่อให้ได้ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะคำถามปลายปิด (Closed - Ended Questions) มีประชากรเป้าหมาย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เคยเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก โดยผู้วิจัยเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non - Probability Sampling) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form และเก็บรวบรวมข้อมูลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก และไลน์ ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูล ได้แก่ 1) ลักษณะทางประชากร ใช้ค่าสถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก ความรู้เกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก ทศนคติที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก และพฤติกรรมที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก ใช้ค่าสถิติ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 50 - 59 ปี มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีรายได้ต่อเดือน 50,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.09) โดยเปิดรับสื่อออนไลน์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.14) รองลงมา คือ สื่อออฟไลน์ (ค่าเฉลี่ย = 3.06)

เมื่อพิจารณาเป็นรายสื่อบพบว่ สำหรับสื่อบออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อบสังคมออนไลน์ของสำนักข่าว (เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.83) และเปิดรับสื่อบพอดแคสต์น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.39) สำหรับสื่อบออฟไลน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อบโทรทัศน์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.63) และเปิดรับสื่อบหนังสือพิมพ์น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.41)

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับมาตรการจัดการลูงพลาสติก

ผลการศึกษาพบว่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 มีความรู้เกี่ยวกับมาตรการจัดการลูงพลาสติกในระดับปานกลางกลาง โดยมีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างตอบลูงมากที่สุด 3 ประเด็นแรก ได้แก่ 1) ประเด็นลูงพลาสติกที่ใช้แล้วบางชนิดสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมา คือ 2) ประเด็น ปัญหาขยะในประเทศไทยส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้ลูงพลาสติกมากเกินไปจนความจำเป็น จำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0 และ 3) ประเด็น การผลิตและเผาทำลายลูงพลาสติกเป็นตัวลูงหนึ่งที่ทำให้โลกลู้อน จำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 85.3 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ทศนคติที่มีต่อมาตรการจัดการลูงพลาสติก

ผลการศึกษาพบว่ ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทศนคติต่อมาตรการจัดการลูงพลาสติกในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย = 4.20) โดยมีทศนคติต่อมาตรการทั้ง 4 มาตรการในเชิงบวก อันได้แก่ 1) มาตรการด้านการลด 2) มาตรการด้านการเลิก 3) มาตรการด้านการใช้วัตรกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน และ 4) มาตรการด้านการคัดแยกและกำจัด โดยมีทศนคติต่อมาตรการด้านการคัดแยกและกำจัดมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51) รองลงมา คือ มาตรการด้านการลด (ค่าเฉลี่ย = 4.36) มาตรการด้านการเลิก (ค่าเฉลี่ย = 4.11) และมาตรการด้านการใช้วัตรกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน (ค่าเฉลี่ย = 3.87) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมที่มีต่อมาตรการจัดการลูงพลาสติก

ผลการศึกษาพบว่ ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมต่อมาตรการจัดการลูงพลาสติกในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.03) โดยมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็น ท่านนำลูงพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำอีก (ค่าเฉลี่ย = 4.55) และ 2) ประเด็น ท่านพกลูงใส่ของไปเองเวลาไปซื้อสินค้า (ค่าเฉลี่ย = 4.32)

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยสามารถสรุปได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย
สมมติฐานการวิจัยที่ 1 การเปิดรับสื่อของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการฝูงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการฝูงพลาสติก	
สมมติฐานย่อยที่ 1.1 การเปิดรับสื่อโดยรวมของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการฝูงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการฝูงพลาสติก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .147$)
สมมติฐานย่อยที่ 1.2 การเปิดรับสื่อออนไลน์ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการฝูงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการฝูงพลาสติก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .136$)
สมมติฐานย่อยที่ 1.3 การเปิดรับสื่อออนไลน์ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการฝูงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการฝูงพลาสติก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .124$)

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย
สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก	
สมมติฐานย่อยที่ 2.1 ความรู้โดยรวมของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .277$)
สมมติฐานย่อยที่ 2.2 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการลด	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .133$)
สมมติฐานย่อยที่ 2.3 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการเลิก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .231$)
สมมติฐานย่อยที่ 2.4 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการใช้นวัตกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .196$)
สมมติฐานย่อยที่ 2.5 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการคัดแยกและกำจัด	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .194$)

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย
สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก	
สมมติฐานย่อยที่ 3.1 ทศนคติโดยรวมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการ	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .531$)
สมมติฐานย่อยที่ 3.2 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการลดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .302$)
สมมติฐานย่อยที่ 3.3 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการเลิกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .458$)
สมมติฐานย่อยที่ 3.4 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการใช้นวัตกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .326$)
สมมติฐานย่อยที่ 3.5 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการคัดแยกและกำจัด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($r = .355$)

อภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.09) โดยเปิดรับสื่อออนไลน์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.14) รองลงมาคือ สื่อออฟไลน์ (ค่าเฉลี่ย = 3.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายสื่อพบว่า

สื่อออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ของสำนักข่าว ได้แก่ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และยูทูบ (ค่าเฉลี่ย = 3.83) ซึ่งถือเป็นสื่อที่มีบทบาทอย่างมากต่อการรับรู้ข่าวสารของผู้คนในปัจจุบัน เนื่องจากผู้รับสารสามารถติดตามข่าวสารได้แทบทุกที่และทุกเวลาผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Wertime and Fenwick (2008) อ้างถึงใน ณงลักษณ์ จารุวัฒน์ และประภัสสร วรณสฤติย์, 2551) ที่กล่าวว่า สื่อประเภทนี้เป็นสื่อที่อิสระจากข้อจำกัดด้านเวลา (Freedom From Scheduling) และด้านพรมแดน (Freedom From Geological Boundaries) เนื้อหาที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับและส่งข่าวสารได้ในเวลาที่ตนต้องการ ไม่จำเป็นต้องชมเนื้อหาต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนด และเป็นเนื้อหาที่รับข้อมูลข่าวสารได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับหรือค้นหาข้อมูลข่าวสารจากสถานที่หรือประเทศใดก็ได้แล้วแต่ความต้องการของบุคคลแต่ละคน และสอดคล้องกับการสำรวจของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 9 จังหวัดเกี่ยวกับการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมารลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนที่พบว่า เฟซบุ๊ก คือ ช่องทางที่ทำให้รับรู้หรือทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรณรงค์เลิกใช้ถุงพลาสติกมากที่สุด นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลและข่าวสารที่มาจากสำนักข่าว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ท่ามกลางแหล่งข้อมูลข่าวสารมากมายในปัจจุบัน สำนักข่าวยังถือว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือมากที่สุด โดยสื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ให้กับผู้รับสารได้รับรู้ การเลือกเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งมานำเสนอเป็นข่าวส่งไปยังผู้รับสารนั้น สื่อมวลชนจะต้องกลั่นกรองข่าวสารอย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อนเผยแพร่เสมอ (พัชรภา เอื้ออมรวนิช, 2560, น. 11) นอกจากนี้ สื่อมวลชนที่ประชาชนคุ้นเคยกันมาอย่างยาวนานนั้นก็มีความเป็นมืออาชีพ

เนื่องจากมีกฎหมายและจริยธรรมกำกับดูแลอย่างเข้มงวดอยู่มากมาย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสำนักข่าว และด้วยความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารจากสำนักข่าวประกอบกับที่ข้อมูลข่าวสารจากสำนักข่าวนั้นถูกเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นสื่อที่มีความสะดวกสามารถเปิดผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้แทบทุกที่และทุกเวลา จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักข่าว ได้แก่ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และยูทูบมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2559, อ้างถึงใน พัทธราภา เอื้ออมรวิช, 2561, น. 240) เกี่ยวกับพฤติกรรมการรับข่าวสารและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสื่อมวลชนที่พบว่า แม้พฤติกรรมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนจะเปลี่ยนไป แต่ในด้านความเชื่อมั่นประชาชนยังให้ความเชื่อถือในสื่อมวลชนอยู่ โดยต้นตอข่าวออนไลน์ที่ประชาชนให้ความเชื่อถือมากที่สุด คือ สำนักข่าวอย่างเป็นทางการ

สำหรับสื่อออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับน้อยที่สุด คือ พอดแคสต์ (ค่าเฉลี่ย = 2.39) ซึ่งสอดคล้องกับ บุญณัฐ ฉัตรเสาวภณท์ (2560, อ้างถึงใน อาลี ปรียากร, 2561) ที่กล่าวว่า พอดแคสต์ยังไม่แพร่หลายมากนักในประเทศไทย เนื่องจากพอดแคสต์เป็นสื่อที่ยังเข้ามาในประเทศไทยได้ไม่นาน และมีรูปแบบที่แตกต่างจากสื่อออนไลน์ประเภทอื่น ๆ อย่างเฟซบุ๊ก หรือทวิตเตอร์ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ปณชัย อารีเพิ่มพร (2563) ที่กล่าวว่า ในความเป็นจริงพอดแคสต์ถือได้ว่าเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกมากกว่า 10 ปีแล้ว แต่สำหรับประเทศไทย จำนวนผู้ฟังพอดแคสต์ยังไม่ได้เติบโตในสัดส่วนที่มากพอจะยกไปเทียบเคียงกับประเทศอื่น ๆ ได้ ทำให้ยังไม่มีหน่วยงานด้านสื่อรายใดเก็บข้อมูลเชิงลึกเท่าที่ควร ประกอบกับพอดแคสต์ยังคงเป็นสื่อที่เน้นเจาะตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) เนื่องจากตัวเนื้อหาและรูปแบบรายการมักจะมุ่งนำเสนอในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นหลัก เช่น การออมเงิน ฟุตบอล จิตวิทยา การใช้ชีวิต เป็นต้น

สำหรับสื่อออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ โทรฟต์ส์ (ค่าเฉลี่ย = 3.63) ซึ่งสอดคล้องกับ ถกกลเกียรติ วีรวรรณ (2563) ที่กล่าวว่า ถึงแม้ว่าโทรฟต์ส์จะเป็นสื่อดั้งเดิม แต่ก็ถือว่าเป็นสื่อที่ยังมีผู้บริโภคอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน นอกเหนือจากสื่อออนไลน์ ผู้คนก็ยังคงเคยชินกับการติดตามข่าวสาร

จากสำนักข่าวผ่านโทรทัศน์ และในบางที่สื่อออนไลน์ยังไม่สามารถทดแทนโทรทัศน์ในแง่ของความบันเทิงได้ เนื่องจากโทรทัศน์มีขนาดหน้าจอที่ใหญ่ ทำให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมที่เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้เป็นเพื่อนเมื่ออยู่บ้าน และทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วยพร้อมกัน เช่น รีดผ้า ทำงาน ออกกำลังกาย เป็นต้น หากช่วงใดที่โทรทัศน์นำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ผู้บริโภคก็จะหยุดกิจกรรม และตั้งใจดู

สำหรับสื่อออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับน้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย = 2.41) ซึ่งสอดคล้องกับ สุชาติ เลิศนาถ (2558, น. 18-19, อ้างถึงใน ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์, 2559, น. 38) ที่กล่าวว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทำให้ผู้บริโภคสื่อสิ่งพิมพ์น้อยลง บทบาทของหนังสือพิมพ์ก็ลดลงเรื่อย ๆ เช่นกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ สมเกียรติ อ่อนวิมล (2558 อ้างถึงใน ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์, 2559, น. 38) ที่กล่าวว่า เป็นเพราะวงการสื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลง นายทุนไม่กล้าฉีกกฎธรรมเนียมเดิม ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกแบบสิ่งพิมพ์ที่ไม่น่าสนใจ ประกอบกับการเข้ามามีบทบาทของสื่อออนไลน์ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมในการอ่าน จากการอ่านหนังสือพิมพ์ในรูปแบบฉบับพิมพ์ก็เปลี่ยนไปเป็นการอ่านผ่านหน้าจออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้แทบทุกที่และทุกเวลา

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 มีความรู้เกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด 3 ประเด็นแรก ได้แก่ 1) ประเด็นถุงพลาสติกที่ใช้แล้วบางชนิดสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมา คือ 2) ประเด็น ปัญหาขยะในประเทศไทยส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้ถุงพลาสติกมากเกินไปจนความจำเป็น จำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0 และ 3) ประเด็น การผลิตและเผาทำลายถุงพลาสติก เป็นตัวการหนึ่งที่ทำให้โลกร้อน จำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 85.3 ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นผลจากการที่ประเทศไทยมีการรณรงค์ และให้ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนด้วยกันเองมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ที่ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนเริ่มแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน นอกจากความรู้

และความเข้าใจเกี่ยวกับถุงพลาสติกที่คนไทยรับรู้จากการรณรงค์ที่มีมาอย่างยาวนานแล้ว มาตรการจัดการถุงพลาสติกในประเทศไทยทั้ง 4 มาตรการ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบ ทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชต์พริษฐา พันธุ์ดี, รัชนิกร โชติชัยสถิต และจินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2563) เรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ที่พบว่าความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติกของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการรณรงค์ให้ความรู้เรื่องถุงพลาสติกจากกระแสรณรงค์ลดโลกร้อนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ส่วนที่ 3 ทศนคติที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย = 4.20) โดยมีทัศนคติในเชิงบวกต่อมาตรการทั้ง 4 มาตรการ อันได้แก่ 1) มาตรการด้านการลด (ค่าเฉลี่ย = 4.36) 2) มาตรการด้านการเลิก (ค่าเฉลี่ย = 4.11) 3) มาตรการด้านการใช้นวัตกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน (ค่าเฉลี่ย = 3.87) และ 4) มาตรการด้านการคัดแยกและกำจัด (ค่าเฉลี่ย = 4.51) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาลิตา สามประดิษฐ์ (2559) เรื่อง การรับรู้ข่าวสาร ทศนคติ และความรับผิดชอบต่อสังคมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพฯ ที่พบว่าผู้บริโภคเชื่อว่าการใช้ถุงผ้าจะช่วยลดภาวะโลกร้อนได้จริง เชื่อว่าการใช้ถุงผ้าจะช่วยให้ประหยัดทรัพยากรได้ และเชื่อว่าการใช้ถุงผ้าดีกว่าการใช้ถุงพลาสติก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพรรษา เย็นสบาย และ ดร. อังคณา ตุงคะสมิต (2552) เรื่อง การส่งเสริมการใช้ภาชนะอื่นทดแทนถุงหิ้วพลาสติกของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกุดน้ำใส อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการใช้ภาชนะอื่นทดแทนถุงหิ้วพลาสติกเป็นการลดปริมาณขยะและการใช้ถุงหิ้วพลาสติกปริมาณมากเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (2563) เกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมของคนไทยต่อสิ่งแวดล้อมที่พบว่า

ในปัจจุบันผู้บริโภคมีทัศนคติที่จะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตประจำวันให้มีส่วนรับผิดชอบ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยผู้บริโภคได้ให้คะแนนความสนใจเรื่องการรักษา สิ่งแวดล้อม ด้านพลาสติกมากที่สุด เนื่องจากพลาสติกเป็นขยะที่ย่อยสลายได้ยาก ที่สุด และยังสามารถทำลายสิ่งแวดล้อมได้มากที่สุดด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่า ผู้คน ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาขยะพลาสติกกับภาวะโลกร้อน ด้วยสถานการณ์ ขยะพลาสติกในประเทศไทยที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึง การที่ถุงพลาสติกเป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ ภาวะโลกร้อนได้อย่างมหาศาล ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงมีทัศนคติในเชิงบวก ต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกทั้ง 4 มาตรการ

นอกจากนี้ สิ่งหนึ่งที่นาสังเกตในผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อมาตรการ จัดการถุงพลาสติก คือ มาตรการที่ 4 มาตรการด้านการคัดแยกและกำจัด (ค่าเฉลี่ย = 4.51) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดในทั้ง 4 มาตรการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างมองว่า นอกจากการลด การเลิก และการใช้สิ่งทดแทนถุงพลาสติก การคัดแยกและการกำจัดขยะพลาสติกอย่างจริงจังและถูกวิธี เป็นสิ่งที่สามารถ ช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกได้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากการคัดแยกขยะ อย่างถูกวิธีจะทำให้เราแยกสิ่งที่มีประโยชน์ และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ หากเราไม่คัดแยกขยะอย่างถูกวิธี จะทำให้เสียทรัพยากรที่ใช้ซ้ำได้อย่างเปล่า ประโยชน์ อีกทั้งเจ้าหน้าที่จะนำขยะไปคัดแยกเองได้ล่าช้า สิ้นเปลืองพลังงาน และ เสียค่าใช้จ่ายเพื่อการกำจัดขยะมากขึ้น รวมไปถึงผลกระทบจากก๊าซเรือนกระจก ที่จะปล่อยออกมาตอนกระบวนการกำจัดขยะพลาสติก ซึ่งทัศนคติของ กลุ่มตัวอย่างต่อมาตรการด้านการคัดแยกและกำจัดนั้นได้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ยุพิน ระพีพันธุ์ (2544) เรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และการจัดการ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนก ประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้ง ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอ พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เห็นด้วยมากกว่า การจำแนกประเภทมูลฝอยจะช่วยลดปริมาณมูลฝอยที่จะก่อให้เกิดปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม ไม่เห็นด้วยกับการนำสิ่งที่เหลือใช้ไปทิ้งทันที และไม่เห็นด้วยกับ ความคิดที่ว่า การแยกมูลฝอยไม่ใช้หน้าที่ของประชาชน นอกจากนี้ ยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ กุ์เจริญประสิทธิ์ และสุมาลี พุ่มภิญโญ (2560) เรื่อง ทัศนคติของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาต่อการจัดการขยะ

แบบ 3Rs ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่า การหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกและการคัดแยกขยะเป็นการช่วยให้ปริมาณขยะลดลง การลด การใช้ซ้ำ และการนำขยะกลับมาใช้ใหม่เป็นพื้นฐานของการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.03) โดยมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็น ท่านนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำอีก (ค่าเฉลี่ย = 4.55) และ 2) ประเด็น ท่านพกถุงใส่ของไปเองเวลาไปซื้อสินค้า (ค่าเฉลี่ย = 4.32) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมาตรการจัดการถุงพลาสติกในประเทศไทยที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป เป็นมาตรการที่จริงจังและเด็ดขาด ประชาชนจึงปฏิบัติตามกันอย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2563) เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการงดใช้ถุงพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวของห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อหลายแห่งที่พบว่า เมื่อต้องไปซื้อของในห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าสะดวกซื้อหลายแห่งที่งดใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ประชาชนส่วนใหญ่จะเตรียมตัวโดยการนำถุงผ้าหรือถุงชนิดอื่น ๆ ไปเองเพื่อใส่ของ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (2563) เกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมของคนไทยต่อสิ่งแวดล้อมที่พบว่า ผู้บริโภคมีพฤติกรรมที่ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม โดยการลดการใช้ถุงพลาสติก พกแก้วและหลอดมาเองเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติก และนำถุงพลาสติกมาหมุนเวียนโดยใช้ซ้ำ รวมไปถึงการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์จากแบรนด์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 5 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 การเปิดรับสื่อของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การเปิดรับสื่อโดยรวมของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชน

เกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .147$) เมื่อพิจารณาเป็นรายสื่อก็พบว่ามีความสัมพันธ์กัน โดยการเปิดรับสื่อออนไลน์ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .136$) และการเปิดรับสื่อออนไลน์ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .124$) ทั้งนี้ ขนาดความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ โดยขนาดความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำนั้นอาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากสื่อที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ มาตรการจัดการถุงพลาสติก ไม่ว่าจะเป็นบุคคลรอบตัว เช่น ครอบครัว เพื่อน อาจารย์ เป็นต้น หรือจากประสบการณ์ที่ได้พบเจอมาตั้งแต่เด็ก เนื่องจากมีการรณรงค์ และให้ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกจากทุกภาคส่วนมาอย่างยาวนาน เป็นไปได้ว่า บุคคลรอบตัวได้ให้ความรู้ หรือกลุ่มตัวอย่างได้เห็นบุคคลรอบตัวมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกที่จะช่วยลดผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนมาตั้งแต่เด็ก เช่น ปฏิเสธการรับถุงพลาสติกจากร้านค้า พกถุงใส่ของไปเองเวลาไปซื้อสินค้า นำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำอีก คัดแยกและกำจัดถุงพลาสติกที่ใช้แล้วอย่างถูกวิธี เป็นต้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นพฤติกรรมนั้นบ่อย ๆ จนกลายมาเป็นความรู้และความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533 อ้างถึงใน ญัญญา จำเนียร, 2558, น.37) ที่กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่บุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้า แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำกับสภาพจิต ด้วยเหตุนี้ ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายในเป็นความจำที่เลือกสรร สอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง และสอดคล้องกับ Bloom. (1956, อ้างถึงใน อรรถธรณ ปิณฑน์โอวาท, 2542, น. 36) ที่กล่าวว่า ความรู้มีสาเหตุมาจากประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่บุคคลประสบพบเจอ และมีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความรู้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัญญา จำเนียร (2558) เรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ที่คนคิด และพฤติกรรมการใช้ “MyMo Application” ของธนาคารออมสินในกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ MyMo Application มีความสัมพันธ์กับความรู้ที่มีต่อ MyMo Application ในกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ทั้งนี้ ขนาดความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ MyMo Application ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ MyMo Application เพิ่มขึ้นหรือน้อยลง แต่

อาจจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นประกอบด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภพธร วุฒิหาร (2559) เรื่อง การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และแนวโน้มพฤติกรรมต่อโครงการบ้านประชารัฐของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ที่พบว่า การเปิดรับสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับโครงการบ้านประชารัฐมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการบ้านประชารัฐ ทั้งนี้ขนาดความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ประสบการณ์เป็นหนึ่ง ในแหล่งความรู้ที่บุคคลได้รับและเก็บรวบรวมไว้ สื่อทั่วไปอาจตอบสนองความต้องการ และความสนใจของบุคคลได้ไม่มากพอ บุคคลจึงแสวงหาสื่อที่ตอบสนองและสัมพันธ์ต่อความรู้ของตน ดังนั้น จึงสอดคล้องกับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติกกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติก โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากสื่ออาจไม่ใช่แหล่งความรู้ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง แต่อาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นที่สร้างความรู้และความเข้าใจให้กลุ่มตัวอย่างได้ด้วยเช่นกัน

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติก

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความรู้โดยรวมของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติก ($r = .277$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่ามีความสัมพันธ์กัน โดยความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติกด้านการลด ($r = .133$) ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติกด้านการเลิก ($r = .231$) ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติกด้านการใช้วัสดุกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทน ($r = .196$) และความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการของพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการของพลาสติกด้านการคัดแยกและกำจัด ($r = .194$) ซึ่งสอดคล้องกับ Quinn (1994, อ้างถึงใน พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547) ที่กล่าวว่า การเกิดความรู้ไม่ว่าจะระดับใด

ก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ซึ่งเชื่อมโยงกับการเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั้น รวมถึงประสบการณ์และลักษณะทางประชากรของแต่ละคนที่เป็นผู้รับข่าวสาร ถ้าประกอบกับการที่บุคคลมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงความรู้ และสามารถประเมินผลได้ สิ่งก็ตามมาก็คือ ทักษะคิดและความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ และสอดคล้องกับ ฉัตรยาพร เสมอใจ (2550 อ้างถึงใน ชญาณิศ สุนทรเวสน์, 2559, น. 9) ที่กล่าวว่า ทักษะคิดเป็นเรื่องของสิ่งที่สะสมอยู่ในความคิดของบุคคล ทักษะคิดเป็นผลลัพธ์ของการรับรู้ และประมวลสิ่งที่ได้รับข้อมูลมา ความรู้ความเข้าใจเป็นองค์ประกอบด้านการรับรู้ที่เกิดจากการได้รับความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนกระทั่งได้เกิดเป็นความรู้และความเข้าใจในสิ่งนั้น ส่งผลให้เกิดความรู้สึกรู้สึกของบุคคล และแสดงออกมาในรูปแบบของความเชื่อ นอกจากนี้ จากผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติกและทัศนคติที่มีต่อมาตรการจัดการกรุงพลาสติกจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติกอยู่หลายประเด็น และมีทัศนคติต่อมาตรการจัดการกรุงพลาสติกในเชิงบวกทั้ง 4 มาตรการ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติ ซึ่งสอดคล้องกับ Bloom. (1956, อ้างถึงใน อรรถพรณ์ ปิณฑน์โอวาท, 2542, น. 36) ที่กล่าวว่า ความรู้เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลนั้นมีความรู้ที่ติดต่อกับสิ่งใด ก็มักจะมีความเชื่อที่ติดต่อกับสิ่งนั้นไปตามไปด้วย โดยมีสาเหตุมาจากประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่บุคคลประสบพบเจอ มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความรู้ และแสดงออกเป็นระดับทัศนคติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา จันทน์สวัสดิ์ (2560) เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และ แนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ของประชาชน โดยประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่สูง จะมีทัศนคติเกี่ยวกับเกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ในเชิงบวก

นอกจากนี้ สิ่งหนึ่งที่นำสังเกตในผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติกกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการกรุงพลาสติกทั้ง 4 มาตรการ พบว่า ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการกรุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อ

มาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการเลิก ($r = .231$) ซึ่งมีขนาดความสัมพันธ์สูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกและผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน กลุ่มตัวอย่างมี โดยรับรู้จากสื่อ จากบุคคลรอบข้าง หรือจากประสบการณ์ว่า ปริมาณถุงพลาสติกที่จะกลายเป็นขยะในประเทศไทยในแต่ละวันนั้นมีจำนวนมหาศาล ภายหลังจากที่ถุงพลาสติกกลายเป็นขยะแล้วต้องเข้าสู่กระบวนการกำจัด กระบวนการนี้ยังสามารถปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกมาได้ ยังมีการใช้ถุงพลาสติกมากเท่าไร ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ถูกปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศโลกจากการเผาทำลายถุงพลาสติกก็จะยิ่งสูงมากขึ้น ตามมาด้วยปัญหามากมายจากมลพิษ โดยถุงพลาสติกนั้นต้องใช้เวลาย่อยสลายหลายร้อยปี หากนำไปเผาก็จะทำให้เกิดสารที่ทำให้เกิดมลภาวะทำให้โลกร้อน ดังนั้น หากต้องการที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดขยะถุงพลาสติกที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนดำเนินไปสูงสุดที่วิกฤติมากกว่านี้ กลุ่มตัวอย่างจึงมองว่าการเลิกใช้ถุงพลาสติกจะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้น การที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเลิกใช้ถุงพลาสติกมาก จึงทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการเลิกตามไปด้วย และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการเลิกมีขนาดความสัมพันธ์สูงสุด

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ทัศนคติโดยรวมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .531$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่ามีความสัมพันธ์กัน โดยทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการลดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .302$) ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการเลิกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .458$) ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการใช้นวัตกรรมใหม่/การใช้สิ่งทดแทนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .326$) และทัศนคติของ

ประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการคัดแยกและกำจัดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .355$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในเชิงบวกต่อมาตรการทั้ง 4 มาตรการ และมีพฤติกรรมต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533 อ้างถึงใน อรรถธรณ ปิรันธน์โอวาท, 2542, น. 39) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการแสดงออกของบุคคล โดยในพื้นฐานมาจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันเป็นผลมาจากการมีความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยความแตกต่างที่เกิดขึ้นก็เป็นเพราะการเปิดรับสื่อ และการแปลความหมายของสารที่ได้รับแตกต่างกัน จนก่อให้เกิดการสั่งสมประสบการณ์ที่แตกต่างกันตามไปด้วย อันมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา จันทรสวัสดิ์ (2560) เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ที่พบว่า ทัศนคติที่มีต่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ของประชาชน โดยประชาชนที่มีทัศนคติต่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ในเชิงบวก จะมีแนวโน้มพฤติกรรมต่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่สูง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภพธร วุฒิหาร (2559) เรื่อง การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมต่อโครงการบ้านประชารัฐของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับโครงการบ้านประชารัฐมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการเข้าร่วมโครงการบ้านประชารัฐ โดยผู้ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับโครงการบ้านประชารัฐในเชิงบวก จะมีแนวโน้มพฤติกรรมการเข้าร่วมโครงการบ้านประชารัฐสูง

นอกจากนี้ สิ่งหนึ่งที่น่านำสังเกตในผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกกับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกทั้ง 4 มาตรการ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการเลิกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติก ($r = .458$) ซึ่งมีขนาดความสัมพันธ์สูงที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติว่าการเลิกใช้ถุงพลาสติกเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด การเลิกใช้ถุงพลาสติกจะช่วยลดปริมาณถุงพลาสติกที่จะกลายเป็น

ขยะในประเทศไทยในแต่ละวันได้เป็นจำนวนมาก รวมไปถึงช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่จะถูกปล่อยออกมาจากกระบวนการในทุกช่วงวงจรชีวิตของถุงพลาสติก ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกด้านการเลิกกับพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกจึงมีขนาดความสัมพันธ์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับอรรถธรณ์ ปิลันธน์โอวาท (2542, น. 39) ที่กล่าวว่า โดยปกติ พฤติกรรมใด ๆ ของคนเรามักเกิดจากทัศนคติ ทัศนคติจึงเปรียบเสมือนกับเครื่องควบคุมการกระทำของบุคคล นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม กล่าวคือ ทัศนคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติ ดังนั้น ความรู้จะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และมีผลต่อการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกเกินร้อยละ 50 อยู่หลายประเด็น อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีประเด็นที่ประชาชนมีความรู้ที่ไม่ถูกต้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องแก้ไขความรู้และความเข้าใจในประเด็นนั้น ๆ โดยทำการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกประเภท ควรให้ข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้อง และคอยย้ำข้อมูลนั้นอย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับเห็นด้วย และมีพฤติกรรมต่อมาตรการจัดการถุงพลาสติกในระดับมาก ทำให้เห็นว่า ประชาชนตระหนักถึงปัญหาขยะถุงพลาสติกที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน และมีความพร้อมและความตั้งใจที่จะช่วยลดปัญหาดังนั้น หากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินมาตรการจัดการถุงพลาสติกนี้อย่างต่อเนื่องไปในอนาคต ก็อาจทำให้ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกและถุงพลาสติกที่จะกลายเป็นขยะนั้นลดลงได้ตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้

3. สำหรับการวิจัยในอนาคตควรศึกษาประชาชนแบบเจาะจงจังหวัดหรือพื้นที่ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เจาะจงมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดหรือพื้นที่นั้น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรการจัดการถุงพลาสติก รวมไปถึงการทำการสื่อสารและ

ประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อที่เหมาะสมกับประชาชนในจังหวัดหรือพื้นที่นั้น ๆ ให้ได้มากที่สุด

4. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้น การวิจัยในอนาคตควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการจัดการรูงพลสดกให้ได้เป็นข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น ซึ่งจะนำมาสู่การสรุปผลและอภิปรายที่มีความละเอียด อาจก่อให้เกิดเป็นแนวคิดใหม่ ๆ และเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมควบคุมมลพิษ. (2563). รายงานการประชุม คณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก ครั้งที่ 2/2561. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.pcd.go.th/Info_serv/File/17-09-62/03.pdf. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2563.
- ชมพูนุช นาคสุกปาน. (2557). การเปิดรับ การรับรู้ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสารในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการ “ผู้หญิงถึงผู้หญิง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชญาณิศ สุนทรเวสน์. (2559). ทักษะที่มีต่อธุรกิจด้านความเชื่อทางไสยศาสตร์ในสังคมออนไลน์ ของประชาชนเขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ สาขาการจัดการตลาด มหาวิทยาลัยสยาม.
- ณงลักษณ์ จารุวัฒน์ และประภัสสร วรรณสถิตย์. (2551). เปิดโลกนิมิตเดียวและการตลาดดิจิทัล. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.
- ณิชา บุนนสิทธิ์. (2563). “ขยะพลาสติก” ปัญหาระดับโลกที่ต้องเร่งจัดการ. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2562/hi2562-041.pdf>. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2563.

- ณัฏฐยา จำเริญ. (2558). รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ ทักษะการใช้ “MyMo Application” ของธนาคารออมสิน ในกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการ บริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถกลเกียรติ วีรวรรณ. (2563). 5 เหตุผลทำไมทุกสิ่งยังไม่ตาย แม้ ONLINE มา. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://marketeeronline.co/archives/12603>. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2563.
- ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ธนัธการพิมพ์.
- ปณชัย อารีเพิ่มพร. (2563). แปรนัยการเรียนรู้จากการเติบโตของพอดแคสต์ แพลตฟอร์มที่ร้อนแรงที่สุดเวลานี้. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.blockdit.com/posts/5cc19c3cdd5f940c4176f4f5>. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2563.
- ประพรรษา เย็นสบาย และดร. อังคณา ตุงคะสมิต. (2552). “การส่งเสริมการใช้ ภาชนะอื่นทดแทนถุงหิ้วพลาสติกของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล กุดน้ำใส อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น.” วารสารวิจัย มข. (เมษายน-มิถุนายน): 119.
- ปวีณา จันทรสวัสดิ์. (2560). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และแนวโน้ม พฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปาลิตา สามประดิษฐ์. (2559). การรับรู้ข่าวสาร ทักษะ และความรับผิดชอบ ทางสังคม ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- พัชรภา เอื้ออมรนิช. (2560). “สื่อมวลชน: เสรีภาพและความรับผิดชอบ”. วารสาร วิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. (4 ตุลาคม-ธันวาคม). น. 11.

- พัชรภา เอื้ออมรวนิช. (2561). “สื่อสังคมออนไลน์กับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน”. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (กรกฎาคม-ธันวาคม). น. 240.
- ภพธร วุฒินาร. (2559). การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และแนวโน้มพฤติกรรมต่อโครงการบ้านประชารัฐของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มูลนิธิสืบนาคะเสถียร. (2563). แคมเปญ งดใช้ถุงพลาสติก ช่วยลดขยะมากน้อยแค่ไหน. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.seub.or.th/blogging/สถานการณ์/แคมเปญ-งดใช้ถุงพลาสติก-ข/>. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2563.
- ยุพิน ระพิพันธุ์. (2544). ความรู้ ทักษะคิด และการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้ง ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอนพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัชต์พริษฐา พันธุ์ดี รัชนิกร โชติชัยสถิต และจินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2563). ความรู้และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: https://www.stou.ac.th/thai/grad_std/masters/ฟสส/research/3nd/FullPaper/SS/Poster/P-SS%20025%20นางสาวรัชต์พริษฐา%20%20พันธุ์ดี.pdf. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2563.
- วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). การตลาดโลกสวย / Voice of Green : เพื่อโลก เพื่อเรา. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.margetting.com/post/voice-of-green-marketing>. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2563.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2546). การประชาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศุจินันท์ พูลสวัสดิ์. (2561). *การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อกองบัญชาการกองทัพบกไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารองค์กร คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์. (2559). “แนวทางการพัฒนาสิ่งพิมพ์ออนไลน์ในยุคดิจิทัล”. *วารสารนิดาภาษาและการสื่อสาร*. (กันยายน-ธันวาคม). น. 38.
- สาวิตรี ศรีสุข. (2550). *หยุดโลกร้อนด้วยชีวิตพอเพียง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2563). *งดใช้ถุงพลาสติก*. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://nidapoll.nida.ac.th/index.php?op=polls-detail&id=703#:~:text=Previous>. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2563.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 9 จังหวัดอุดรธานี. (2563). *ผลการสำรวจการรับรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติก*. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.mnre.go.th/reo09/th/news/detail/50506>. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2563.
- เสาวลักษณ์ กุ้เจริญประสิทธิ์ และสุมาลี พุ่มภิญโญ. (2560). “ทัศนคติของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาต่อการจัดการขยะแบบ 3Rs”. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. (เมษายน-มิถุนายน). น.172.
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). (2563). *อนุสัญญา UNFCCC*. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.tgo.or.th/2015/thai/content.php?s1=9&s2=175>. สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2563.
- อรรถธรณ์ ปลัณธนโสภา. (2542). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาลี ปรียากร. (2560). *การศึกษาแนวทางการลดรายจ่ายการกระจายเสียงเพื่อเผยแพร่ผ่านรูปแบบรายการพอดแคสต์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการนิเทศศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

- BLT. (2563). คนไทยใช้ถุงพลาสติกมากถึง 5,300 ตัน/วัน เอกชนหนุนยกเลิกพลาสติกใช้ครั้งเดียว. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.bltbangkok.com/news/5074/>. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2563.
- CIEL. (2020). *Plastic & Climate: The Hidden Costs of a Plastic Planet*. (Electronic Source). Available: <https://www.ciel.org/wp-content/uploads/2019/05/Plastic-and-Climate-Executive-Summary-2019.pdf>. Retrieved on June 10th, 2020.
- UNEP. (2020). *World Environment Day 2018: Overview*. (Electronic Source). Available: <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/25398/WED%20Messaging%20Two-Page%2027April.pdf?sequence=12&isAllowed=y>. Retrieved on June 10th, 2020.